

DOI: 10.21802/artm.2021.1.17.142.
УДК 371.315 + 378.147+378.016

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ З АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ВИКЛАДАННЯ

І.О. Якубовська¹, Я.Л. Ванджура¹, І.Ю. Ванджура¹, Д.А. Волинський¹, І.К. Чурпій²

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна:

¹кафедра внутрішньої медицини №2 та медсестринства,

ORCID ID: 0000-0001-5181-2939, ORCID ID: 0000-0003-2525-371X,

ORCID ID: 0000-0001-5905-487X, ORCID ID: 0000-0003-4849-8197, e-mail: iren_medical@ukr.net;

²кафедра фізичної реабілітації, ерготерапії з курсом фізичного виховання,

ORCID ID: 0000-0003-1735-9418, e-mail: ch.igor.if@gmail.com

Резюме. Результати власного дослідження.

Мета дослідження. Аналіз психологічних, методичних та якісних показників академічної освіти у навчанні англійськомовних студентів.

Методи дослідження. Аналіз теоретичних напрацювань з досліджуваної проблеми та вибіркоче скринінгове анонімне анкетування 82 студентів 5-го та 6-го курсів. Аналіз мотиваційної, психологічної, морально-етичної, комунікаційної, навчально-методичної складових, рівня самоорганізації у навчанні, самооцінювання знань з позиції студента.

Результати. 67 % опитаних є мотивованими на навчання, знають свій потенціал, цілі і критично оцінюють досягнені результати. Для 82 % найбільш цінною формою навчання є практичне заняття. Для третини першорядним є психологічний клімат на занятті, професіоналізм викладача і його дружнє вимогливе ставлення. Більше половини шкодують, що не володіють українською мовою, що обмежує їх практичну роботу з пацієнтами. Фаховими компетенціями на рівні роботи лікаря загальної практики володіють 47,56 %. Опитані визнали, що 12 % не орієнтовані та не мотивовані на освітній процес навчання у медичному. Проте, навіть при недостатньому рівні володінні англійською мовою та при невисокому рівні базових знань, можна досягнути середнього і навіть високого рівня професійних знань. Визначальними є мотивація, наполегливість та активна взаємодія з тим, хто навчає. І навіть достатня базова підготовка та вхідні високі компетентності в англійськомовному спілкуванні при низькій мотивації не принесуть успіху в навчанні.

Висновки. Результати дослідження враховані працівниками нашої кафедри, запроваджено ряд інновацій у 2020-2021 році. ІФНМУ має потенціал і можливості для розвитку освіти іноземних громадян на високому конкурентному рівні.

Ключові слова: медична освіта, технології навчання, іноземні англійськомовні студенти.

Вступ. За даними Міністерства науки і освіти України за 2020 рік, іноземні громадяни можуть навчатися у більш ніж 455 ЗВО України за різними спеціальностями [1]. Закон «Про вищу освіту» та проєкт з імплементації Закону «Про вищу освіту» ставлять цілі: «збільшення частки студентів з країн-членів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) до 25 % від загалу іноземних студентів для дослідницьких ЗВО та до 10 % для національних ЗВО» [2, 3]. Навчання іноземних студентів сприяє розвитку та інтеграції вищої освіти України в міжнародний освітній ринок і спонукає до розробки стратегій експорту послуг вищої освіти за кордон, з урахуванням нинішньої і майбутньої географії глобального попиту на українську вищу освіту [4, 6].

Обґрунтування дослідження. Вища освіта є явищем нематеріальним, але важливим елементом маркетингового комплексу ЗВО. На перший план виступає проблема формування тих якостей особистості, які даватимуть їй можливість самостійно оволодівати системою знань, розвивати вміння та навички, необхідні для виконання діяльності на високому професійному рівні. Сучасна парадигма освіти спрямована на

формування фахівця з гнучким мисленням, який не тільки здатен «уловлювати дух часу», нові тенденції та напрями подальшого поступу, а й уміє працювати в нових умовах інноваційних змін, приймати конструктивні рішення, бути креативним [4, 5]. Іноземні студенти, як і українські громадяни, здобувають знання, щоб бути конкурентними на іноземному ринку праці, тому зростають вимоги до навчального процесу [4, 6]. У 2020 році в Україні навчалось 80470 іноземних студентів з 158 країн світу [7]. Охорона здоров'я є на першому місці за популярністю серед іноземних абітурієнтів. 31% іноземців обирають для вивчення медицину і 24 % з них – лікувальну справу. Івано-Франківський національний медичний університет (ІФНМУ) входить в першу п'ятірку кращих медичних вузів України, які здійснюють освітній процес для іноземних студентів [7, 8]. Факультет підготовки іноземних громадян створений у 2002 році. У 2020–2021рр. в ІФНМУ навчається 1640 іноземних громадян з 35 країн світу, переважно з Азії, Африки, проте щороку зростає кількість студентів з Польщі, Угорщини, Німеччини, США; є студенти з Швейцарії. У 85 % з них освітній процес відбувається англійською мовою, окрім

української та російської, тому всі кафедри і начальні підрозділи мають підготовлені навчально-методичні комплекси на трьох мовах. В ІФНМУ виконуються рекомендації ОЕСР щодо підтвердження знання англійської мови для викладачів, які здійснюють освітній процес, шляхом надання міжнародного сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не менше B2) або іншого документа про навчання (стажування) у країні, що входить до ОЕСР та/або Європейського Союзу [3].

Кафедра внутрішньої медицини №2 та медсестринства ІФНМУ має 16-річний досвід у викладанні предмету «Внутрішня медицина» англійською мовою, зокрема розділи «Кардіологія», «Ревматологія», «Нефрологія», «Гематологія» студентам 4, 5 та 6-го року навчання. Це базова дисципліна в загальній лікарській підготовці. Також наша кафедра є так званою «випускною», відповідальною за проведення державної випускної атестації та здійснює післядипломну освіту. Кафедра є клінічною, тому основним завданням є не тільки надати об'єм теоретичних знань стосовно ряду захворювань, а й виробити у майбутніх лікарів ряд фахових компетентностей спеціальності 222 Медицина (ФК1-ФК16) та вмінь при роботі з пацієнтом [9]. Відтак на кафедрі відбувається постійний процес вдосконалення, запровадження нових освітніх технологій з метою підвищення ефективності навчання. Разом з тим, як і в інших ЗВО [4, 6, 11, 12] існують певні проблеми в досягненні результатів навчання іноземних студентів англійською мовою викладання. Зокрема, має місце низький рівень підготовки іноземних студентів до навчання у ЗВО та нездатність засвоювати великі обсяги інформації. Значна кількість студентів недостатньо володіють англійською мовою. Бажання отримати знання замінюється на бажання отримати диплом з гарними оцінками будь-яким шляхом. Існує мовний бар'єр між студентами та пацієнтами, лікарями, тому викладач, працюючи зі студентами у відділеннях на клінічних базах, перетворюється у перекладача, а це сповільнює процес та обмежує можливість практичного навчання студента. Для глибшого розуміння проблем, пов'язаних із навчанням іноземних громадян, нами було проведено дане дослідження.

Мета дослідження. Аналіз психологічних, методичних та якісних показників академічної освіти, виявлення основних проблем навчання, визначення ресурсів підвищення ефективності навчального процесу студентів з англійською мовою викладання при вивченні «Внутрішньої медицини».

Методи дослідження. Теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення теоретичних напрацювань аспектів з досліджуваної проблеми, відображених у списку наукових джерел; емпіричні: спостереження, вибіркове скринінгове дослідження шляхом анонімного авторського анкетування. Загальна вибірка емпіричного дослідження, яке проводилося у 2018–2019рр. склала 82 студентів 5-го та 6-го курсів. Аналізували мотиваційну,

психологічну, морально-етичну, комунікаційну, навчально-методичну складові, рівень самоорганізації в підготовці до занять, самооцінювання знань з позиції студента. Анкета складалася з 22 запитань, у тому числі 7 відкритих.

Результати дослідження. Мотивацією до вступу в ІФНМУ у 65 % було власне бажання, у 13 % рішення приймали батьки, у 15,8 % – рекомендації друзів, котрі тут навчалися раніше. 59 % опитаних вважали, що у них перед вступом був достатній базовий рівень знань для вивчення медицини, 9 % – навпаки (відсутність належного рівня знань), 11 % думали, що базові знання не мають значення (рис. 1). Мотивація, на думку опитаних, зростає, коли викладач не тільки опитує, але й терпеливо пояснює матеріал на підставі клінічних випадків, власного досвіду, говорить зрозумілою англійською, вимогливий, серйозний, дружно налаштований, залучає студентів до дискусії, підготовки доповіді, презентації, клінічного розбору, має повагу до особистості студента. Позитивно налаштовані до навчання 56,09 % студентів очікують практичних занять і зустрічі з викладачем, щоб дізнатися про щось нове. 7,31 % бояться йти на заняття, навіть якщо вони готувалися, тому відповідають невпевнено. Негативно налаштовані на навчання 29,26 % студентів не включаються в освітній процес з різних причин, з нетерпінням чекають закінчення пари. 86,58 % студентів визнали найприйнятнішим для себе демократичний інтерактивний стиль викладання, 10,97 % допускають авторитарний, 6,09 % налаштовані на ліберальний стиль (рис. 2). На підготовку до занять з наших дисциплін витрачають 1 годину 21,95 %, 2 години 15,8 %, 3 години 34,1 %, 6 і більше годин 13,3 %. При цьому на 100 % підготовленими до заняття вважають себе тільки 3,6 %. На 80 % засвоюють навчальний матеріал – 35,36 %, на 60 % – 34,1 %, на 40 % підготовленими є 13,4 %. На 20 % опановують дисципліну «Внутрішня медицина» 12 % студентів. Для більшості розділ «Кардіологія» залишається найскладнішим для вивчення. Основним джерелом інформації для підготовки до занять у 46,34 % є інтернет-контент, лекція важлива тільки для 35,3 % опитаних, на жаль, тільки 2,4 % опитаних навчаються, опрацьовуючи підручники. 9,7 % студентів відповіли, що переказ теми колегою є достатнім для навчання, а 6,09 % чесно визнали, що взагалі не готуються до занять.

Очевидно, недостатньо надати студентам певний обсяг знань. Набагато важливіше навчити їх навикам самостійного пошуку та аналізу інформації. Викладач у цьому розумінні виконує спрямовуючу роль, а також допомагає їм освоїти сучасні технології пізнання: швидкого запам'ятовування, структурування масиву знань, вміння виділяти головну проблему, головний діагноз чи синдром, вміння пояснити клініку з позиції патологічних механізмів, зрозуміти шляхи лікування.

Рис. 1. Аналіз мотиваційної складової навчання англомовних студентів

Рис. 2. Психологічні аспекти викладання англомовних студентів

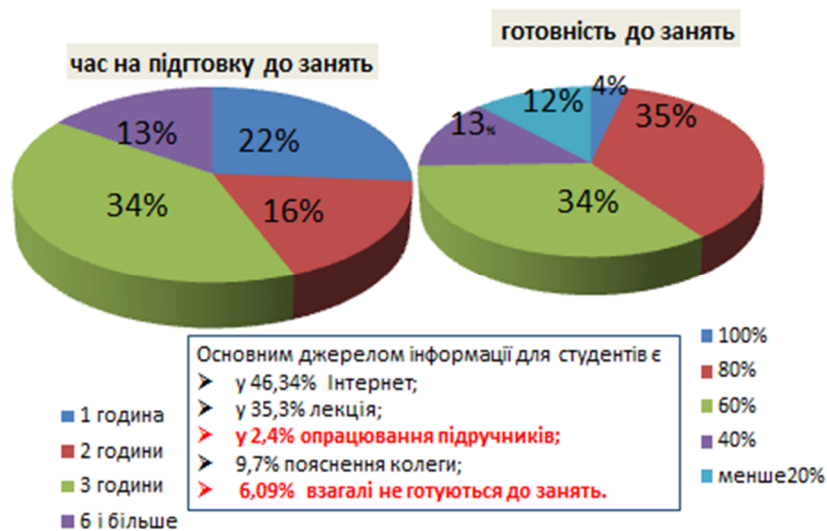

Рис. 3. Самооцінка якості навчальних результатів англомовних студентів

Важливим є виробити у майбутніх лікарів звичку отримувати задоволення від пізнання нового (загальні компетенції ЗК1-ЗК11 ОПФ Медицина) [9]. У кожного викладача є, звісно, свій стиль, проте рушійною силою на практичних заняттях є зацікавленість. Досвід показує: якщо цікаво, то студенти більш залучені в процес, активно думають, висловлюються, сперечаються, приходять самостійно до рішення, яке їм пропонують перевірити в офіційних настановах, гайдлайнах, протоколах, інших регламентуючих документах.

Самооцінка – важливий чинник контролю власної успішності. Показовим є те, що на 100 % задоволені результатами свого навчання є тільки 6,09 %. На 80-60 % успішними у навчанні вважають себе більшість опитаних – 60,96 %. Оволоділи знаннями тільки на 40 % 26,83 % студентів, нижчий рівень засвоєння знань мають 4,5 %. У 53,65 % результати успішності могли би бути вищими у випадку: «Якщо би я більше часу вчився самостійно» та «Якби я був уважнішим на заняттях» – 43,90 % (рис. 3).

Проаналізовано форми навчання, які англомовні студенти вважають найбільш ефективними. Під час занять більшість (58,53 %) потребує пояснення, яке воліють уважно слухати, записувати, запам'ятовувати. Брати активну участь у дискусії наважуються менше половини опитаних – 40,34 %. Однак 9,75 % опитаних, через невідповідність, уникають опитування, контакту, а 8,53 % студентів визнають, що відверто ігнорують, відволікаючись на неактуальні розмови, дезорганізують навчальний процес, заважають іншим. Найефективнішою формою організації навчання 69,51% опитаних вважають практичне заняття, 35,36 % – самопідготовку. На жаль, тільки 7,0 % віддають перевагу лекції. Тести як спосіб навчання так контролю не підтримав жоден з опитаних (0 %), вважаючи їх необ'єктивною формальністю. Вони радше б дискутували з приводу реальних клінічних ситуацій, суперечливих чи складних випадків. На запитання «Як би ви бажали змінити початковий процес?» більшість (69,51 %) відповіла, що віддає перевагу діалогу, дискусії. Монолог викладача готові слухати тільки 26,82 %. На спробу підготувати власну доповідь чи презентацію наважується тільки 2,4 %. Знайшлися й ті, котрі призналися, що поверхнево освоюють матеріал тільки у формі відпрацювання пропусків – 2,43 %. Фаховими компетенціями, за оцінкою студентів на момент опитування, володіють менше половини іноземних студентів: на рівні роботи лікаря загальної практики володіють 47,56 %; на рівні надання невідкладної допомоги – 46,34 %, що є недостатньо для 5-6 року навчання. Разом з тим, 10,97 % визнали, що не готові до практичної діяльності взагалі; це означає, що час навчання у медичному ВНЗ згаяно. Позитивним для нас виявився факт, що 75,6 % задоволені рівнем підготовки у ІФНМУ, визнають високий професіоналізм та глибокі знання викладачів, адаптовані до сучасних міжнародних протоколів, задоволені політикою університету й ставленням до іноземних студентів в цілому. У 2018 році іноземні студенти ІФНМУ здали Крок 2 найкраще в Україні. Разом з тим, найсуттєвішими перешкодами, на думку англомовних студентів, у навчальному процесі є наступні:

- 65,85 % вважають мовний бар'єр, особливо брак комунікації по лінії студент-пацієнт, студент-практикуючий лікар. Тому 46,34 % опитаних хотіли би продовжити вивчення професійної української мови на 5-6 курсі;
- 65 % бажали б під час літніх канікул відвідувати відділення і співпрацювати з практичними лікарями за обраними спеціальностями, вдосконалюючи свої практичні й комунікативні навички;
- 34,14 % відзначили психологічні бар'єри в комунікації з викладачем. Тому існує потреба в психологічній підтримці у питанні взаємодії викладач-студент з різними психотипами особистості;
- 12,5 % відзначили недостатній рівень знання англійської мови як з боку студента, так і з боку викладача. Проте 86,5 % готові пробачити викладачу недосконалу англійську, якщо він – професіонал і досконало знає й вміє пояснити матеріал;
- всі студенти одностайно визнали, що найбільше цінують особисту повагу, приязнь у комунікації, дисципліну і професіоналізм у стосунках з викладачами;
- 12,19 % відверто відповіли, що для них основною перешкодою є їхні власні лінощі: «Я не можу себе змусити вчитися»;
- 89 % опитаних висловилися за циклове викладання предметів, оскільки їм складно поєднувати в день 2-3 предмети і при великому часовому інтервалі між темами втрачається розуміння предмету в цілому, губляться практичні навички.

На підставі отриманих результатів створено стратифікаційну таблицю (табл. 1). У ній показано, що навіть при недостатньому рівні володіння англійською мовою та при прогалинах у базових знаннях, можна досягнути середнього і навіть високого рівня професійних знань. Визначальними є мотивація, наполегливість та активна взаємодія того, хто навчається, з тим, хто навчає. Навіть достатня базова підготовка та вхідні високі компетентності в англійській мові при низькій мотивації не принесуть успіху в навчанні.

Обговорення результатів. Отримані результати дослідження 2018-2020 рр були імплементовані у початковий процес 2020-2021. Перш за все, викладачі кафедри постійно удосконалюють рівень англійської мови. Адміністрацією університету в 2016 року створено Навчальний тренінговий центр «Іноземні мови для професійного спілкування» при кафедрі мовознавства ІФНМУ [12, 14]. Робота проводиться за двома напрямками. Перший – «Вдосконалення ділової іноземної мови»: 4-річне навчання для викладачів, яке відбувається щорічно (140 годин на рік). Завершується курс підсумковим тестуванням та одержанням сертифіката при отриманні 75 % позитивних відповідей. Від початку роботи НТЦ ІФНМУ в ньому навчалось 1292 слухачі.

Загалом було видано 934 сертифікати, з них 794 з англійської мови, крім німецької, польської, французької. 26 працівників кафедри внутрішньої медицини №2 та медсестринства пройшли таке навчання. Другий напрям «Підготовка до сертифікаційного іспиту FCE з англійської мови на рівень B2» – три місяці навчання з подальшим іспитом на B2.

Таблиця 1

Стратифікація результатів навчання за рівнем мотивації, комунікації, базовими знаннями та рівнем володіння англійською

Знання англійської	Базовий рівень	Мотивація	Взаємодія з викладачем	Результат навчання
Високий	Високий	Висока	Активна	Високий
Високий	Високий	Висока	Пасивні	Високий\середній
Високий	Високий	Низька	Пасивні	Середній
Середній	Високий	Висока	Активна	Високий
Середній	Низький	Висока	Активна	Високий\середній
Середній	Низький	Низька	Активна	Середній\низький
Середній	Низький	Низька	Пасивна	Низький
Високий	Низький	Низька	Пасивна	Низький

ІФНМУ набув статусу підготовчого центру CAMBRIDGE ASSESSMENT ENGLISH на підставі укладення договору про співпрацю між ІФНМУ та GRADE EDUCATION CENTRE (м. Київ) у 2017 році. Відтоді відбулося сім сесій іспиту FCE, сертифікати про відповідний рівень володіння англійською мовою отримали 146 працівників із 51 кафедри та відділів ІФНМУ, з них семеро викладачів нашої кафедри опанували B2, троє готуються у поточному році. З метою забезпечення начального процесу сучасними підручниками англійською мовою колектив кафедри під керівництвом та з ініціативи завідувача кафедри внутрішньої медицини №2 та медсестринства, Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Середюка Нестора Миколайовича підготував і видав у 2019–20 рр підручник *Internal medicine: textbook: in 2 books* [13]. З метою покращення мовної адаптації в україномовному професійному медичному середовищі є залучення іноземних студентів до участі в лікарських конференціях, клінічних розборах у базових відділеннях, спільних виступах з україномовними ровесниками на ранкових студентських конференціях, чергуваннях у відділеннях. Проте пандемія значно обмежила цей процес і стала викликом для систем освіти в різних країнах світу. Із запровадженням 12 березня 2020 року загальнонаціонального карантину з приводу COVID-19 в Університеті організували освітній процес з використанням технологій e-learning, технологій синхронного і асинхронного типів дистанційного навчання на базі платформи Microsoft Teams, також було застосовано форми змішаного навчання на випускних курсах. Дана платформа дає можливість в повній мірі організувати початковий процес: участь у лекціях, конференціях, практичних заняттях, тестуваннях. Дистанційне навчання покращило комунікацію між студентами та викладачами. Помітно зріс рівень включення кожного студента у навчальну діяльність. Вдалося більше індивідуалізувати завдання для студентів з різним рівнем готовності, активніше залучати їх до реферативних пошуків, детальніше опрацьовувати освітній матеріал, що сприяє підвищенню рівня мотивації. В цілому вдалося досягти вищого рівня довіри й відкритості при спілкуванні студент-викладач та створити атмосферу студент-орієнтованого діалогу. Методологія викладання все більше від пояснювально-ілюстративної та репродуктивної переходить до проблемно-пошукової, дослідницької. Активно запроваджуються інтерактивні технології. Особливо були успішними і

залишилися в щоденні практиці Case-study (аналіз конкретних клінічних ситуацій та ситуації з «помилками») [5]. Позитивно сприймається студентами метод ситуаційно-рольових ігор, метод дискусії та особливо очікувані є майстер-класи, які регулярно проводить завідувач кафедрою онлайн чи на ютуб-каналі. Студенти долучаються до відео-конференцій та вебінарів, які відбуваються за участю вітчизняних та іноземних спікерів. Кількість студентів, які хочуть і можуть готувати доповіді у вигляді мультимедійних презентацій та виступи на клінічних конференціях, збільшилося у п'ять разів. Завжди користується попитом елективний курс «Клінічне мислення», який готують і модерують самі студенти. Підготовлено і вперше проведено під час карантину у 2020 році підсумкову Державну підсумкову атестацію за моделлю ОСКІ дистанційно у спеціально створеному центрі НПЦ ОСКІ. Карантин обмежив доступ студентів до пацієнтів і реальних закладів охорони здоров'я. Найбільш актуальною стала робота в навчально-практичних центрах загальною площею 1085 кв. м., два з яких працюють на базі нашої кафедри. Звісно, ми з нетерпінням чекаємо можливості разом зі студентами повернутися у клініки, але навчання повинно бути не тільки ефективним, але, в першу чергу, безпечним. Тому в ІФНМУ на сертифікованому обладнанні проводяться обстеження студентів і працівників на SARS-CoV-2019 в атестованих на технічну компетентність лабораторіях ІФНМУ методом ПЛР та ІФА. Розпочаті наукові дослідження з проблем коронавірусної хвороби: 4 комплексні наукові роботи, 1 докторська дисертація, 2 дисертації на здобуття ступеня PhD. На одинадцятій міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти» та виставці освіти за кордоном «World Edu» ІФНМУ отримав високі нагороди: Гран-прі «Лідер наукової та науково-технічної діяльності», золоту медаль у номінації «Упровадження інформаційно-цифрових систем і технологій у навчальній, дослідницькій та інноваційній діяльності закладів освіти». Успішною була презентація ІФНМУ на XII міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті»: золота медаль у номінації «Інноваційна діяльність закладів освіти як важливий фактор забезпечення якості освіти», почесне звання «Лідер інновацій в освіті». ІФНМУ отримав від Cambridge Assessment English відзнаку Топ-партнера. Відповідно до рішення ООВ «Орган сертифікації «Центр сертифікації матеріалів та виробів»», Івано-Франківський національний медичний університет було визнано таким, що відповідає ДСТУ ISO

9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» у наданні послуг у сфері вищої освіти університетського рівня і у сфері охорони здоров'я. У 2020 році Факультет підготовки іноземних громадян ІФНМУ випустив 153 спеціалістів зі спеціальності «Лікувальна справа» та зарахував на перший курс 250 іноземних абітурієнтів для навчання у ІФНМУ [14].

Висновки:

1. Більшість англомовних студентів є мотивованими на навчання. Вони знають свої можливості, цілі і критично оцінюють досягнені результати. Ціннішим для них є практичне спрямування в опануванні Медицини, вони потребують додаткових роз'яснень, дискусії та відточування практичних навичок.

2. У досягненні успіху першорядним для них є психологічний клімат на занятті, професіоналізм викладача та його дружнє вимогливе ставлення. Перешкодою у здобутті знань для більше, ніж половини опитних є недостатнє володіння українською мовою. Покращення вбачаємо у створенні українсько-англійських фразеологічних словників для спілкування з хворими, створенні додаткових курсів з професійної української мови для старшокурсників, залучення окремих успішних студентів до роботи в закладах охорони здоров'я.

3. Опитані визнали, що 12 % студентів 5-6 року навчання у 2018-2019 рр. не орієнтовані, не мотивовані на навчання у медичному ЗВО, не володіють навиками самоорганізації та самодисципліни, безвідповідальні.

4. Результати дослідження враховані працівниками нашої кафедри, запроваджено ряд новацій, які в 2020-2021 році сприятимуть покращенню освітнього процесу в англомовних іноземних студентів. ІФНМУ має потенціал і можливості продовжувати навчання іноземних громадян на високому конкурентному рівні.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у постійному внутрішньому моніторингу якості академічної освіти на кафедрі Внутрішньої медицини №2 та медсестринства і впровадження в практику нових досягнень педагогічної науки.

References:

1. Aktualni statystychno-analitychni pokaznyky nadання osvitynih posluh inozemtsiam [Elektronnyi resurs] Ukrainyskyi derzhavnyi tsentr mizhnarodnoi osvity Osvita dlia inozemtsiv. 2015. Available from: <http://intered.com.ua>.
2. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»: stanom vid 01.07.2014 № 1556-VII [Elektronnyi resurs] Vyshcha osvita: informatsiino-analitychnyi portal. Rezhym dostupu: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
3. Holovko S. Implementatsiia zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»: zavdannia ta mekhanizmy. Yurydychnyi visnyk. 2015; 1(34):24-29. Available from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_m eta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=N pnau_2015_1_6

4. Lysak B. Osvita inozemtsiv v Ukraini: suchasnyi stan, problemy ta marketynhovyi pohliad na shliakhy yikh podolannia. Visnyk Vinnytskoho politekhnichnogo instytutu. 2016; 4:104-106. Available from: <https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1958>
5. Mishchychka L. Kreatyvni psyhotekhnolohii yak umova rozvytku tvorchoho myslennia osobystosti studenta. Teoriia i praktyka suchasnoi psyholohii. 2019; 5(2):110-114. Available from: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3317>
6. Hutsul O, Biriukova T. Osoblyvosti vykladannia dystsypliny medychna biolohiia inozemnym studentam anhliiskoiu movoiu u vyshchomu navchalnomu zakladi. Osvitolohichniy diskurs. 2019, 3-4(26-27). ISSN Online: 2312-5829
7. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy Ukrainyskyi derzhavnyi tsentr mizhnarodnoi osvity (Veb-sait Ukrainskoho derzhavnogo tsentru mizhnarodnoi osvity Ministerstva osvity i nauky Ukrainy) 2020. Available from: <https://studynukraine.gov.ua>
8. Zaporozhan V, Kresiun V, Ariaiev M, Chernetska O. Anhlomovne navchannia yak stymulator yakosti osvity ta mizhnarodnykh kontaktiv. Med. osvita. 2011; 2:45-47.
9. Osvitno Profesiina Prohrama «MEDYTsYNA» Druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity Haluz znan 22 Okhrona zdorovia Spetsialnist 222 Medytsyna Osvitnia kvalifikatsiia: Mahistr medytsyny Profesiina kvalifikatsiia: Likar, – IFNМУ 2020. Available from : [\https://ifnmu.edu.ua/images/diyalnist_universitetu/publicna_informaciya/osvitni_programi/opp_magister/med/OPP_Medicina_p_roekt.pdf
10. Iarmola T, Kostrikova Yu, Tkachenko L. Anhlomovne navchannia yak pokaznyk konkurentospromozhnosti VUZu v systemi internatsionalizatsii vyshchoi osvity. Svit medytsynytabiolohi. 2013;2:205-208. Available from: https://www.umsa.edu.ua/storage/n_process_nm/vfile/s/zK1CoWX7ZIYPqZGyLgR2d5Ruz03uTA2oBPYIHZUt.pdf
11. Aktualni problemy navchannia inozemnykh studentiv. Materialy XKhII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Dnipro 2020. P.199. Available from: <https://repo.dma.dp.ua/5495/>
12. «Polozhennia pro NTTs «Inozemni movy (dlia profesiinoho spilkuвання)», nakaz №949-d po IFNМУ vid 30.09.2015. Available from: <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/publicna-informatsiia>
13. Internal medicine: textbook: in 2 books. Book 1. Diseases of the Cardiovascular and Respiratory Systems. (N.M. Serebyuk, I.P. Vakaliuk et al) Kyiv: AUS medicine Publishing. 2019. P.664. Available from: <https://www.medpublish.com.ua/internal-medicine-in-2-books-book-1-diseases-of-the-cardiovascular-and-respiratory-systems-textbook-nm-serebyuk-ip-vakaliuk-ri-yatsyshyn-et-al/p-921.html>
14. Rozhko MM. Zvit rektora IFNМУ za 2019-2020. Available from: <https://www.ifnmu.edu.ua/nuk/publicna-informatsiia>

УДК 371.315 + 378.147 + 378.016

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКОГО
ВУЗА С АНГЛИЙСКИМ ЯЗЫКОМ
ПРЕПОДАВАНИЯ**И.А. Якубовская¹, Я.Л. Ванджура¹, И.Ю. Ванджура¹,
Д.А. Волынский¹, И.К. Чурпий²*Ивано-Франковский национальный медицинский
университет, г. Ивано-Франковск, Украина:**¹кафедра внутренней медицины №2 и
медсестринства,**ORCID ID: 0000-0001-5181-2939,**ORCID ID: 0000-0003-2525-371X,**ORCID ID: 0000-0001-5905-487X,**ORCID ID: 0000-0003-4849-8197,**e-mail: iren_medical@ukr.net;**²кафедра физической реабилитации, эрготерапии с**курсом физического воспитания,**ORCID ID: 0000-0003-1735-9418,**e-mail: ch.igor.if@gmail.com*

Резюме. Преставлены результаты исследования, цель которых: анализ психологических, методических и качественных показателей академического образования англоязычных студентов.

Методы исследования: анализ литературы по исследуемой проблеме и выборочное скрининговое анкетирование 82 студентов 5-го и 6-го курсов. Анализировали мотивационную, психологическую, морально-этическую, коммуникационную, учебно-методическую составляющую, уровень самоорганизации в обучении, самооценка знаний с позиции студента.

Результаты. 67 % студентов мотивированы, знают свой потенциал, цели и критически оценивают достигнутые результаты. Для 82 % более ценным, чем лекция, есть практическое занятие, с дополнительными разъяснениями. Для трети важным является психологический климат на занятии, профессионализм преподавателя. Более половины сожалеют, что не владеют украинским, что ограничивает их возможности при работе с пациентами. Профессиональными компетенциями на уровне врача общей практики владеют 47,56 %. 12 % признали, что не владеют навыками самоорганизованности им не под силу учиться в ВМЗ. Некоторые плохо владеют английским языком. Однако, даже при недостаточном уровне владения английским, при невысоком уровне базовых знаний, можно достичь среднего и даже высокого уровня знаний, при высокой мотивации, настойчивости. И наоборот, достаточная базовая подготовка и хорошее знание английского при низкой мотивации не являются гарантией успешного обучения.

Выводы. Результаты исследования учтены, введено ряд инноваций в 2020-2021 году. В ИФНМУ есть потенциал обеспечивать образование иностранных граждан на высоком конкурентном уровне.

Ключевые слова: медицинское образование, технологии обучения, иностранные англоязычные студенты.

UDC 371.315 + 378.147 + 378.016

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL
ASPECTS OF EDUCATION IN MEDICAL
UNIVERSITY STUDENTS WITH ENGLISH
LANGUAGE OF TEACHING**I.O. Yakubovska¹, Ya.L. Wanjura¹, I.Yu. Wanjura¹,
D.A. Volynskyi¹, I.K. Churpiy²*Ivano-Frankivsk National Medical University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine:**¹Department of Internal Medicine №2 and Nursing,**ORCID ID: 0000-0001-5181-2939,**ORCID ID: 0000-0003-2525-371X,**ORCID ID: 0000-0001-5905-487X,**ORCID ID: 0000-0003-4849-8197,**e-mail: iren_medical@ukr.net;**²Department of Physical Rehabilitation, Ergotherapy**with a course of physical education,**ORCID ID: 0000-0003-1735-9418,**e-mail: ch.igor.if@gmail.com*

Abstract. The results of own research are considered, the purpose of which is the analysis of psychological, methodical and qualitative indicators of academic education, definition of the basic problems of training of foreigners and resources in increase of its efficiency at studying of "Internal medicine".

Research methods. Theoretical: analysis, synthesis, generalization of theoretical developments on the researched problem; empirical: sample screening study by anonymous author's questionnaire. A sample of empirical research conducted in 2018–2019, amounted to 82 5th and 6th year students. The motivational, psychological, moral and ethical, communication, educational and methodological component, the level of self-organization in learning, self-assessment of knowledge from the standpoint of the student are analyzed. The questionnaire consisted of 22 questions, including 7 open. The motivation to join IFNМУ in 65% was their own desire, in 13% it was decided by parents, in 15.8% they used the recommendations of friends who studied here before. 59% of respondents believed they had a sufficient basic level of knowledge. 9% had a low basic level of knowledge, 11% had thought that basic knowledge did not matter. Most English-speaking students are motivated to learn, know their potential, goals and critically evaluate the achieved results. For them, the practical orientation in mastering medicine is valuable, they need additional explanations, discussions and honing of practical skills. The main source of information for preparation for classes in 46.34% was the Internet content, the lecture is important only for 35.3% of respondents, unfortunately only 2.4% of respondents study by working on textbooks. 9.7% of students answered that the translation of the topic by a colleague is sufficient for learning, and 6.09% honestly admitted that they do not prepare for classes at all. For the third part the psychological climate in the classroom, the professionalism of the teacher and his friendly demanding attitude are paramount. More than half regret that they do not speak Ukrainian well enough, which limits their ability to work with patients in practice. Creating Ukrainian-

English professional phrase dictionaries, involving individual students in cooperation with medical practitioners can minimize this problem. Respondents admitted that 12% of students in 5-6 years of study are not focused and motivated by the educational process of learning in medical health care, do not have self-organization skills and are irresponsible. Obstacles in the learning process are the following:

65.85% believe in the language barrier, so 46.34% of the surveys would like to continue studying the professional Ukrainian language in the 5th-6th year;

65% want to work in hospitals;

34.14% have psychological barriers in communicating with the teacher;

12.5% noted their own low level of English language proficiency;

12.19% noted that are lazy - "I can not force myself to learn";

89% of respondents were in favor of cyclical teaching of subjects.

However, even with an insufficient level of English language proficiency, and with a low level of basic knowledge, it is possible to achieve a medium and even high level of professional knowledge. Motivation, persistence and active interaction with the teacher are decisive and even sufficient basic training and incoming high competencies in English-speaking communication with low motivation will not bring success in learning.

Conclusions. The results of the research are taken into account by the staff of our department, a number of innovations were introduced in 2020-2021. IFNMU has the potential and opportunities to develop the education of foreign citizens at a high competitive level.

Keywords: medical education, teaching technologies, foreign English-speaking students.

Стаття надійшла в редакцію 04.03.2021 р.